

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Num peccatum originale sicut in subiecto, in carne, vel in anima sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

natio naturae per subtractionem originalis iustitiae facit rationem originalis peccati.

AD XI. dicendum, quod concupiscentia potest dupliciter considerari. Uno modo secundum quod est in alio, & hoc modo concupiscentia peccati quod est in filio, & non est de essentia eius: sed praecedit ipsum. Alio modo potest considerari secundum quod est in eodem, & sic est causa per modum materiae, quae est de essentia rei, & praecedit quodammodo per modum materiae, sicut & corpus praecedit animam in ordine causa materialis. Dicitur enim supra, quod ex carne ad quam pertinet concupiscentia, inficitur anima, ad quam pertinet carentia originalis iustitiae.

AD XII. dicendum, quod etiam corruptio irascibilis, materialiter se habet in peccato originali, sicut & corruptio concupiscentis: denominatur tamen magis a concupiscentia propter duo. Primo quidem, quia omnes passiones irascibilis ab amore oriuntur, qui est in concupiscentia, & ad gaudium vel tristitiam terminantur, quae sunt etiam in concupiscentia: unde & communiter tam motus concupiscentis, quam irascibilis, concupiscentia dici potest. Secundo quia peccatum originale traducitur per actum generationis, in qua maxime est delectatio, circa quam apparet inordinatio concupiscentis: unde concupiscentis dicitur non solum corrupta: sed etiam infecta, inquantum per huiusmodi actum traducitur originale peccatum. Ad illud autem quod quaerebatur de ignorantia, dicendum est quod inter alias vires etiam intellectus a voluntate movetur: & sic defectus intellectus etiam continetur materialiter sub peccato originali. Qui quidem defectus est carentia illius scientiae naturalis, quam homo in primo statu habuisset. Et per hunc modum ignorantia materialiter continetur sub peccato originali.

AD PRIMVM vero quod in contrarium obijciunt, dicendum est, quod cum peccatum originale sit peccatum naturae, sicut natura humana ex multis partibus componitur: ita multa conveniunt ad originale peccatum, scilicet defectus diversarum partium humanae naturae.

AD SECUNDVM dicendum, quod ea quae non sunt nata obedire rationi, non sunt susceptiva culpa: & ideo in eis defectus traductus non habet rationem culpa, sed poena tantum. Intellectus autem est susceptivus culpa, potest enim aliquis & mereri & demereri per actum intellectus, secundum quod est voluntarius: & ideo non est simile. Ad illud autem quod quaerebatur de carentia originalis iustitiae, dicendum est, quod est sicut formale in originali peccato, ut dictum est.

AD PRIMVM vero quod in contrarium obijciunt dicendum, quod originalis iustitia includit gratiam gratum facientem, nec credo verum esse, quod homo sit creatus in naturalibus puris. Si tamen non includit gratiam gratum facientem, non tamen propter hoc excludit, quin carentia originalis iustitiae habeat rationem culpa: quia ex hoc ipso quod aliquis peccat contra dictamen rationis naturalis, incurrit culpam. Rectitudo enim gratiae non est sine rectitudine naturae.

AD SECUNDVM dicendum, quod iustitia originalis restituitur in baptismo quantum ad hoc, quod superior pars animae coniungitur Deo, per cuius privationem inerat reatus culpa: sed non quantum ad hoc, quod rationi subijciant inferiores vires. Ex huiusmodi enim defectu est concupiscentia, quae manet post baptismum.

AD TERTIVM dicendum, quod in definitione iustitiae ponitur voluntas. Est enim iustitia rectitudo voluntatis,

ut Anselm. dicit. Et ideo ex quo iustitia ponitur in definitione originalis peccati, non deest ibi subiectum: sicut si simum ponatur in definitione alius, non oportet quod ponatur ibi nasus, & ponitur in definitione simi.

AD QVARTVM dicendum, quod privatio gratiae non est in ipso actu: sed in subiecto actus, & ideo non pertinet ad peccatum actuale: sed carentia originalis iustitiae est in natura, & ideo potest pertinere ad originale peccatum, quod est peccatum naturae. Ad id vero quod quaerebatur, utrum sit poena tantum, vel poena & culpa, dicendum sicut supra dictum est, quod si comparatur ad istum hominem prout est persona quaedam, non habito respectu ad naturam, sic est poena: si autem comparatur ad principium in quo omnes peccaverunt, sic habet rationem culpa. Et per hoc patet de facili responsio ad obiecta.

ARTICVLVS III. Vtrum peccatum originale sit sicut in subiecto, in carne, vel in anima.

TERTIO quaeritur in quo sit peccatum originale, sicut in subiecto, verum scilicet in carne, vel in anima. Et versus quod in carne & non in anima. Anima enim est creata a Deo: sed a Deo non habet immunditiam peccati, nec est ex se ipsa: quia sic esset actuale peccatum. ergo nullo modo originale peccatum est in anima.

¶ 2. Praet. In quocumque est peccatum originale, ille peccavit in Adam, secundum illud Apostoli Rom. 5. In quo omnes peccaverunt. Sed anima huius hominis non peccavit in Adam, quia non erat ibi. ergo in anima non est peccatum originale.

¶ 3. Praet. August. dicit in libro contra quinquaginta haereses, quod radij solis sparguntur per feces, nec inquinantur: sed anima est quaedam lux spiritualis, & sic est virtuosior quam lux corporalis. ergo anima non inquinatur per immunditiam carnis.

¶ 4. Praet. Poena respondet culpa: sed poena peccati originalis est mors quae non est solius animae, sed communis. ergo peccatum originale non est in anima, sed in communione.

¶ 5. Praet. Verus est aliquid in carne, quam in effectu. Si ergo causa infectionis animae est ex carne, versus quod originale peccatum magis sit in carne, quam in anima.

SED CONTRA est quod Ambrosius dicit, quod id est susceptivum virtutis & vitij: sed caro non est susceptiva virtutis, ergo nec vitij.

RESPON. Dicendum, quod ad huius quaestionis intelligentiam duas distinctiones considerare oportet. Primo quidem quod aliquid dupliciter dicitur esse in aliquo, uno modo sicut in proprio subiecto, alio modo sicut in causa. proprium autem subiectum alicuius accidentis coaequatur ipsi accidenti: puta si volumus considerare proprium subiectum felicitatis & virtutis, cum felicitas & virtus sint propria hominis, proprium subiectum utriusque erit id, quod est proprium hominis, scilicet pars animae rationalis, ut Philosophus probat in 1. Ethic. Causa autem est duplex, scilicet instrumentalis, & principalis. In principali quidem causa est aliquid secundum similitudinem formae, vel eiusdem speciei, si sit causa uniuoca, puta cum homo generat hominem, vel ignis ignem: vel secundum aliquam excellentiorem formam, si sit agens non uniuocum, sicut sol generat hominem. In causa autem instrumentali est aliquid effectus secundum virtutem, quam recipit instrumentum a causa principali, inquantum movetur ab ea. Aliter enim est forma domus in lapidibus & linguis, tamquam in proprio subie-

Quest. dis. Tho. R 2 do

In lib. de cept. uirg. c. 3. a medio.

In corp. art. & art. 1.

In lib. contra quinq; haer. c. 5. a medio. dicitur 6.

In li. de Nee & arca. c. 12. a medio. c. 4.

1. 2. q. 83. art. 1.

Li. 1. ex c. 9. a medio. 10.

cto, & aliter in anima artificis tamquā in cā princi-
pali, & aliter in terra & securi tamquam in causa in-
strumentali. Manifestū est autem, quod esse susce-
ptium peccati est proprium hominis. Vnde oportet
quod proprium subiectum peccati cuiuscumque sit
id, quod est proprium hominis, scilicet anima rationalis,
sicut in proprio subiecto. Semen autem carnale sicut est instrumentalis causa
traductionis humanæ naturæ in prole: ita est in-
strumentalis causa traductionis peccati originalis,
& ita peccatum originale est in carne, id est, in car-
nali semine virtute, sicut in causa instrumentali. Se-
cundo considerandum est, quod duplex est ordo,
scilicet naturæ & temporis. Ordine quidem naturæ
perfectū est prius imperfecto, & actus potentia: or-
dine vero generationis & temporis, e converso im-
perfectum est prius perfecto, & potentia actu. Sic er-
go in ordine naturæ per prius est peccatum origi-
nale in anima, in qua est sicut in proprio subiecto,
quā in carne, in qua est sicut in causa instrumen-
tali: sed in carne est per prius ordine generationis,
& temporis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod anima rationalis
non habet immunditiam peccati originalis, nec est
a se nec a Deo: sed ex unione ad carnem. Sic. n. fit
pars humanæ naturæ derivata ab Adam.

AD SECUNDVM dicendum, quod cum peccatū originale
sit peccatū naturæ, non pertinet ad animam, nisi in-
quantū est pars humanæ naturæ: humana autē na-
tura fuit originaliter in Adam secundum aliquā par-
tem sui, scilicet secundum carnem, & secundum di-
spositionem ad animam: & secundum hoc dicitur
homo in Adam peccasse peccato originali.

AD TERTIVM dicendum, quod August. inducit illud
exemplum ad ostendendum, quod verbum Dei non
maculatur ex unione seu adiunctione ad carnem.
Nam verbum Dei non unitur ut forma. Et ita
se habet sicut lux non immittitur corpori, sicut radij
non permiscuntur fecibus: sed anima unitur corpo-
ri ut forma. E ideo comparatur luci incorporatae,
quæ inquinatur ex admixtione: sicut patet de radio
transiente per aerem nubilosum, qui obscuratur.

AD QVARTVM dicendum, quod mors inquantū est pena
originalis peccati causatur ex hoc, quod anima amisit vir-
tutē, qua posset suū corp⁹ cōtinere immune a corrup-
tione. Et sic est ista pena principaliter p̄tiner ad aīam.

AD QVINTVM dicendum, quod nobilior est aliquid in cā
principalī, quā in effectu: nō autē in cā instrumentali, sic
autē est & humana natura p̄ peccatū originale in car-
nali semine. vnde sicut humana natura nō est verius
in semine, quā in corpore iā organizato: ita neque pec-
catum originale est verius in carne, quam in anima.

ARTICVLVS IIII.

VTVM peccatum originale per prius sit in potentijs anime,
quā in essentia.

QVARTO quaeritur, vtum peccatū originale p̄
prius sit in potentijs anime, quā in essentia.

Et vsq; sic: quia s̄m Ansel. ut supra dictū
est, peccatum originale est carentia originalis iusti-
tiæ: sed originalis iustitia est in voluntate, ut ipse di-
cit. ergo peccatum originale est per prius in volun-
tate, quæ est potentia quædam.

¶ 2. Præt. Secundum Aug. sicut supra dictū est, pec-
catum originale est concupiscentia: sed concupiscen-
tia pertinet ad potentias anime. ergo peccatum ori-
ginale per prius est in potentijs.

In li. de con-
cept. virgini-
li. 23. & 26.
& in lib. de
peccato ori-
g. c. 2. 3. & se-
quentibus.
Art. precced.

¶ 3. Præt. Peccatum originale dicitur esse forma
peccati, inquantum inclinatur ad actus peccatorum: sed
inclinatio ad actum pertinet ad potentiam. ergo pec-
catum originale est in potentijs anime.

¶ 4. Præt. Peccatum originale est inordinatio quæ
opposita ordinationi originalis iustitiæ: sed inordi-
natio non potest esse in essentia anime, in qua non est
distinctio quæ presupponit ordo & inordinatio: por-
tio vero anime distinctæ sunt. ergo peccatum originale
prius non est in essentia anime: sed in potentijs.

¶ 5. Præt. Peccatum originale huius qui nascitur
deriuatur a peccato Adæ, quod per prius corrup-
pit potentias anime, quā essentiam: sed effectus
similatur causæ. ergo & peccatum originale per
prius inficit potentias anime, quā essentiam.

¶ 6. Præt. Anima secundum suam essentiam est forma
ma corporis, dans ei esse & vitam. Defectus ergo
pertinens ad essentiam anime est defectus vite. quæ
est mors vel necessitas moriendi: sed huius defectus
non habet rationem culpæ, sed pœnæ. ergo peccatum
originalis non est in essentia anime.

¶ 7. Præt. Anima non est susceptiva peccati, nisi in
quantum est rationalis: sed dicitur peccatum, nisi in
quantum est rationalis: sed dicitur rationalis secun-
dum aliquas potentias rationales. ergo peccatum
per prius est in potentijs anime, quā in essentia.

SED CONTRA, Peccatū originale contrahit
ma ex unione ad carnē: sed anima unitur carni
sua essentiam, vt forma eius. ergo peccatum ori-
ginale est per prius in essentia anime.

¶ 2. Præt. Peccatum originale non est p̄ prius peccatū
naturæ, quā naturæ, ut supra dictū est. Anima autē p̄ essentiam
suā constituit humanā naturā, inquantū est corpo-
ris forma, per potentias autem suas est principium
actuum, quod ad potētias pertinet: actus nō sunt
diuiduorum, s̄m Philof. ergo peccatum originale
per prius est in essentia anime, quā in potentijs.

¶ 3. Præt. Peccatum originale in vno homine est vni-
tatis aut sunt multa, quæ tñ vniuntur in vna essentia
anime: sed vnum accidens non est in pluribus
entibus, nisi inquantum vniuntur. ergo peccatum ori-
ginale per prius est in essentia anime, quā in potentijs.

¶ 4. Præt. Peccatū originale per originem contra-
tur sed origo terminatur ad essentiam anime: quæ
finis generationis est forma generati. ergo pec-
catum originale directe respicit essentiam anime.

¶ 5. Præt. Peccatum originale secundum Ansel. est
carentia originalis iustitiæ: sed originalis iustitia est
quoddam donum datum humanæ naturæ nō per
sonam, alioquin nō fuisset traducta in posterorē,
pertinebat ad essentiam anime, quæ est natura
ma corporis. pari ergo ratione & peccatum ori-
ginale per prius est in essentia anime, quā in potentijs.

¶ 6. Præt. Oportet illud quod per prius est in potentijs anime
essentia, est in anima s̄m quod comparat ad obiecta: quæ
est in anima p̄ comparationē ad subiectum. per prius est
essentia anime, quā in potentijs. peccatum autem
originale non est in anima per comparationem
ad obiecta: sed per comparationē ad subiectum, quod
est caro, a qua infectionem trahit. ergo peccatum
originale per prius est in essentia anime, quā in
potentijs.

RESPON. Dicendum, quod peccatum originale aliquo
modo est & in essentia anime & in potentijs, quia defectus
ex culpa primi parentis ad totam animam peruenit. Et
considerate oportet utrum per prius sit in essentia
anime quā in potentijs. Et primo quidem aspectu potest
alicui videri, quod sit per prius in essentia anime: quod
peccatum